

Beantwoording bestuursvraag

Registratienummer:
18.006300

Onderwerp	Subsidies en waterkwaliteit
Indiener	Ramona Bleyie Partij voor de Dieren
Datum vraag	11 oktober 2017
Datum antwoord	22 januari 2018
Bron	E-mail
Portefeuillehouder	Leewis

Context

Mevrouw Bleyie stelt:

"In verband met waterkwaliteitsproblemen door agrarische emissies in sloten wordt een POP3-investeringsubsidie beschikbaar gesteld vanuit Europa, gericht op Plattelands Ontwikkelingsprojecten. Agrariërs kunnen via de gebiedscoöperatie de subsidie aanvragen bij de provincie. Bij toekenning wordt de subsidie voor de helft gefinancierd door de EU en voor de andere helft door Rijnland. De voorwaarde is wel dat men kan aantonen dat er al inspanningen zijn verricht voor een meer bewuste manier van werken."

Vraag

Bestuursvraag: Mevrouw Bleyie van de fractie Partij voor de Dieren stelt de volgende vragen:

1. Hoeveel agrariërs hebben tot nu toe subsidie aangevraagd?
2. Welke maatregelen zijn inmiddels door de aangesloten agrariërs genomen?
3. Hoe wordt dit gecontroleerd en inzichtelijk gemaakt?
4. Op welke manier wordt gemeten dat deze maatregelen effectief blijken.
5. Welke acties heeft Rijnland zelf ondernomen om de mogelijkheid tot subsidieverlening bij de aangesloten agrariërs onder de aandacht te brengen? Dit in het kader van buiten naar binnen werken.

Antwoord

Voor uitgebreide informatie verwijs ik u naar de stand-van-zaken memo in Bijlage 1.

1. Er is subsidie aangevraagd door agrarische organisaties, zoals belangenbehartigers en teeltadviesbureaus. Deze organisaties zijn bij uitstek geschikt om voor grote groepen agrariërs subsidie aan te vragen en de maatregelen goed op de bedrijven ingericht te krijgen. Het drempelbedrag voor subsidieaanvragen was hoog (boven de 110.000,- Euro). Dit was gedaan om de uitvoeringskosten van de subsidie te drukken (kleine subsidies zijn duur voor wat betreft de administratieve rompslomp). Er is in het beheergebied van Rijnland voor 1,4m Euro (inc. Rijnlandse cofinanciering) aan subsidie beschikt. Er ligt nog

voor 0,8m Euro (inc. Rijnlandse cofinanciering) aan subsidieaanvragen ter behandeling bij de provincies. In 2018 worden bovendien nieuwe aanvragen gedaan door verschillende organisaties. Dan zal het naar schatting gaan om minstens 0,5m Euro (incl Rijnlandse cofinanciering). Ook Rijnland heeft subsidie aangevraagd. Er wordt voor 100.000,- Euro aan subsidie gestoken in de Grote Polder. Ook wat betreft Blauwe Diensten zijn de subsidies aangevraagd door een intermediaire partij, de agrarische collectieven. In het beheergebied van Rijnland wordt voor meer dan 2 ton per jaar besteed aan Blauwe Diensten en dit bedrag is nog steeds groeiende.

2. De projecten zitten momenteel in de opstartfase. Dit betekent dat door de projectleiders stappen worden ondernomen om agrariërs te informeren over de mogelijkheden van het inrichten van maatregelen. In bijvoorbeeld de Greenport Boskoop worden verscheidene informatiemiddagen gehouden en in nieuwsbrieven wordt er aandacht aan besteed:
http://www.nieuws.mediarotterdam.nl/uploads/templates/licentie_10/index.php?nieuwsbriefid=810&preview Het bericht Project Investeren in Water. Maatregelen variëren van het nemen van erfemissie maatregelen op melkveehouderijen en boomkwekerijen tot het ecologisch inrichten en beheren van slootkanten d.m.v. blauwe diensten.
3. Elk project moet een uitgebreide administratie aanleggen, aangezien het hier gaat om Europese subsidies. Daarin zal dus aangegeven worden hoeveel agrariërs welke maatregelen hebben genomen. Bij de Blauwe Diensten zijn bijvoorbeeld de collectieven aan zet om de uitvoering te controleren. Er wordt bovendien aan het eind van de subsidieperiode door de RVO steekproefsgewijs gecontroleerd.
4. Het gaat hier om de inspanning en het effect. De inspanning wordt geoptimaliseerd door maatregelen te kiezen met een positief effect op de waterkwaliteit. Hiervoor zijn in de subsidieopenstelling criteria aangegeven. Aan alleen de meest (kosten)effectieve maatregelen en projecten is subsidie toegekend. Het effect zal moeten blijken als Rijnland een vergelijking gaat maken tussen de waterkwaliteitsgegevens van onder andere het agrarisch meetnet voor de start van de projecten en na oplevering van de projecten. In sommige projecten zal ook een klein meetprogramma meelopen. Soms zal het ook handiger zijn om effecten te kwantificeren in bijvoorbeeld het verminderen van de vracht van emissie. Bijvoorbeeld bij het toepassen van ijzerzand; hier is zeer goed van bekend wat het zuiveringspercentage is, zodat er berekend kan worden hoeveel fosfaat er wordt opgevangen en dus niet meer in het oppervlaktewater terecht komt.
5. Rijnland heeft onder andere een artikel laten verschijnen in de nieuwsbrief:
<http://nieuwsbrief.rijnland.net/oktober-2017#!/minder-landbouwemissies-en-schonere-sloten> en vooral ook informatie gegeven over de subsidieregeling:
<https://www.rijnland.net/actueel/nieuws/nieuws-2016/rijnland-versnelt-uitvoering-deltaplan-agrarisch-waterbeheer>

Bijlage 1 Stand van zaken Aanpak Landbouwemissies en Blauwe Diensten

Aan: POHO Leewis

Van: Auteur

Onderwerp Stand van zaken Aanpak Landbouwemissies en Blauwe Diensten
:

Datum: 24 oktober 2017

Corsanr.: 18.006300

Waarom moet u dit weten

In 2015 en 2017 heeft de VV krediet verleend voor de cofinanciering van blauwe diensten en de aanpak van landbouwemissies. Evenals vorig jaar willen wij u op de hoogte brengen van de vorderingen op deze onderwerpen.

Kernboodschap

In de aanpak van landbouwemissies en de uitvoering van blauwe diensten zijn in 2017 opnieuw goede stappen gezet. Aan een groot aantal projecten in het Rijnlandse beheergebied is Europese POP-subsidie toegekend met een totale waarde van €1,4m (inc. Rijnlandse cofinanciering); een aantal projecten (totale waarde inc. Rijnlandse cofinanciering €800.000,-) is nog in afwachting van toekenning. Ook een aantal projecten waarvoor Rijnland subsidie heeft aangevraagd, is nog in afwachting van de beslissing van toekenning.

Daarnaast is het aantal contracten dat met agrariërs is afgesloten voor het uitvoeren van blauwe diensten, gestegen naar bijna €210.000,- per jaar (inc. Rijnlandse bijdrage).

Bovendien is de communicatie met de agrarische sector geïntensiveerd, voornamelijk omtrent de op handen zijnde zuiveringsplicht. Tenslotte is in het kader van Kijk op Waterkwaliteit een Summer School georganiseerd om VV-leden te informeren over de rol tussen ecologie van de boerensloot, agrarische emissies die daar invloed op hebben en maatregelen die de waterkwaliteit kunnen verbeteren.

Context

In het Deelprogramma Landbouw-Schoon en Gezond Water wordt richting gegeven aan de aanpak van landbouwemissies en de uitvoering van blauwe diensten. Hierbij wordt intensief samengewerkt met de agrarische sector. In het Deelprogramma is de Rijnlandse input voor het Deltaprogramma Agrarisch Waterbeheer verwerkt. Per sector (bollenteelt, boomteelt, akkerbouw, glastuinbouw en melkveehouderij) is bekeken op welke manier deze het beste gestimuleerd kan worden in het verminderen van hun impact op de waterkwaliteit. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de volgende middelen:

- Bewustwording en voorlichting
- Procesvoering en relatiebeheer
- Cofinanciering op projecten
- Monitoring en handhaving

Hieronder wordt per teelt een korte stand van zaken gegeven van de voortgang.

Glastuinbouw

In 2017 is nieuwe nationale regelgeving naar aanleiding van het Hoofdlijnenakkoord waterzuivering glastuinbouw uitgewerkt. Dit betekent een aanpassing van het Activiteitenbesluit welke op dit moment wacht op ondertekening door de nieuwe staatssecretaris.

Zeker is dat glastuinbouwbedrijven aan de plicht tot zuivering van gewasbeschermingsmiddelen moet voldoen. In 2016 hebben we veel gesprekken gevoerd met de sector om te kijken of collectieve zuivering voor groepen kwekers haalbaar was. Individuele zuivering en/of nullozing blijken toch een bedrijfszekerder alternatief. Zodoende hebben we in 2017 vooral veel voorlichting gegeven over deze zuiveringsplicht en wat dat voor bedrijven betekent.

Samen met LTO Glaskracht, de Stichting Belangenbehartiging Greenport Boskoop, toeleveranciers en teeltadviseurs hebben we op meerdere avonden presentaties gegeven voor de glastuinbouw, bollenteelt en boomteelt. Op deze manier zijn al honderden kwekers geïnformeerd. Ook door aanwezig te zijn bij andere bijeenkomsten (bijv. in Greenport verband) en op bestuurlijk niveau het gesprek aan te gaan, wordt bewustwording gecreëerd. Daarnaast bezoeken we in de regio Boskoop straat voor straat bedrijven, enerzijds voor regulier toezicht en anderzijds om voorlichting te geven.

Vanwege de drukte omtrent de zuiveringsplicht werken we de pilot Gebiedsgericht meten en Toezicht in 2018 verder uit. Naar voorbeeld van Delfland inventariseren we een glastuinbouwgebied. Hierbij bezoeken we ingelezen bedrijven en analyseren we het watersysteem. Daarna onderzoeken we de waterkwaliteit in het gebied, waarbij we kijken of het voorkomen van stoffen kan worden gerelateerd naar lozingen in het gebied. De eerste gesprekken met LTO Glaskracht hebben inmiddels plaatsgevonden. Zij willen graag participeren in de pilot. De startbijeenkomst met de tuinders in het pilotgebied is beoogd in de eerste maanden van 2018.

Bollenteelt

Rijnland werkt in het Landelijk Milieuoverleg Bloembollen samen met de bloembollensector (via belangenbehartiger KAVB), provincies en andere waterschappen om de impact van bollenteelt op de omgeving te verminderen. In de Duin- en Bollenstreek zijn dit jaar dan ook met (Europese) subsidie en Rijnlandse cofinanciering een aantal projecten van start gegaan die aanhaken op de drie hoofdthema's van het LMB-programma:

1. verbetering van de bodem (Project Beter Organisch Bemesten);
2. toepassing ijzerzand voor het afvangen van fosfaat (catalogus Toepassing IJzerzand en project Bollenkwekers investeren in Beter Water);
3. het terugdringen van emissies van gewasbeschermingsmiddelen (Project Schoon Erf Schone Sloot).

De KAVB en ook de waterschappen schatten in dat met het uitvoeren van deze projecten nog niet alle doelstellingen worden gehaald: de KAVB streeft naar (nagenoeg) emissieloze bloembollenteelt, waterschappen streven naar het behalen van de KRW-doelen. Het LMB werkt daarom aan een versnellingsprogramma dat tot 2027 door middel van stimulering, certificering en toezicht alle kwekers moet bewegen om maatregelen te nemen. De bundeling van deze activiteiten moet in de nabije toekomst zijn beslag gaan krijgen in de Bollenpolder van de Toekomst.

Boomteelt

Ook in de Greenport regio Boskoop gaat de agrarische sector middels een project met Europese subsidie en Rijnlandse cofinanciering werken aan de verbetering van waterkwaliteit. Maatregelen die de emissie van nutriënten en

gewasbeschermingsmiddelen moeten tegengaan worden in dit project aangeboden. Rijnland heeft hierbij zitting in de klankbordgroep. Teeltadviseur Delphy bereidt daarnaast een subsidieaanvraag voor om middels een kennisproject boomkwekers te laten leren over hun impact op waterkwaliteit.

Bovendien werkt Rijnland momenteel samen met de Stichting Belangenbehartiging aan een plan voor het ecologisch inrichten van een waterpartij in het kader van KRW Synergie. Bij demping van sloten (om bijvoorbeeld een perceel te vergroten) moet in hetzelfde peilvak water gecompenseerd worden. Door dit water op een ecologische manier in te richten, wordt gewerkt aan een betere waterkwaliteit.

Deze activiteiten zijn slechts een klein onderdeel van alle watergerelateerde initiatieven in de Greenport. Ook op het gebied van waterbeschikbaarheid en wateroverlast zijn er afgelopen jaar projecten geweest. In de Economische Strategische Visie 2020 staat beschreven hoe Boskoop de komende jaren werkt aan verduurzaming, niet alleen op het gebied van water, maar ook andere aspecten van ruimtelijke ordening en bedrijfsvoering.

Akkerbouw

De subsidieaanvraag (DAW Haarlemmermeer) die door STIVAS was ingediend voor het inrichten van maatregelen op akkerbouwbedrijven in de Haarlemmermeer, is in eerste instantie niet toegekend. Er loopt momenteel een beroepsprocedure. Daarnaast wordt gewerkt aan een aanvraag voor een kennistrace onder het initiatief Samenwerken aan Bodem en Water Noord-Holland (zie hieronder).

Melkveehouderij

Zoals in 2016 in de stand-van-zaken memo aangegeven, lopen er momenteel twee kleine projecten:

- Bewust Boeren Gouwe Wiericke: dit project, i.s.m. HDSR, LTO en het Veenweide Informatie Centrum, wordt voor de komende drie jaar doorgezet met twee studieclubs. Hierbij wordt praktisch onderzoek en bodem- en watermaatregelen gecombineerd om zo nutriënten te besparen en ecologische winst te boeken
- Gegevensinventarisatie Gagelpolder i.s.m. HDSR en AGV

Daarnaast is door projecten LTO Noord een groot, gesubsidieerd project gestart (Bewust Boeren Rijnland) waarin boeren die blauwe diensten (zie hieronder) uitvoeren, ook de mogelijkheid geboden wordt investeringen op het erf te doen om emissies te verminderen. In Schieland en de Krimpenerwaard wordt momenteel ervaring opgedaan met het aanleggen van onderwaterdrainage. Rijnland houdt deze ontwikkelingen nauwlettend in de gaten.

Blauwe Diensten

Agrarische collectieven Rijn & Gouwe Wiericke (omgeving Alphen, Reeuwijk/Bodegraven), Groene Klaver (omgeving Leiden) en Noord-Holland Zuid (Haarlemmermeer e.o.) coördineren de uitvoering van blauwe diensten (ecologisch slootschonen, ecologisch baggeren en het onderhouden van bufferstroken). Blauwe Diensten worden voor 6 jaar afgesloten tussen collectieven en agrariërs. In 2017 is het aantal contracten verdubbeld tot een waarde van bijna €210.000,- (inc. 50% Rijnlandse cofinanciering).

De uitvoering van blauwe diensten is complex, bleek tijdens de evaluaties die begin 2017 gehouden zijn:

- 1) Tijdens de interne Rijnlandse evaluatie is aangegeven dat er bij de schouw onduidelijkheid is over de uitvoering van blauwe diensten. Bij welke slootbreedte mag een blauwe dienst uitgevoerd worden en wanneer is de sloot voldoende geschoond? Hierover zijn afspraken gemaakt met de collectieven.
- 2) Tijdens de externe evaluatie met collectief Noord-Holland Zuid zijn vragen besproken als: Hoe bevalt het werken met Blauwe Diensten? Wat behelst de controle hiervan in de

praktijk? Wat gaat goed, wat kan beter? Het resultaat hiervan is een beter inzicht in de praktische werking van de registratie van de blauwe diensten, de contract afspraken met de agrariërs, de meldingen en de uit te voeren controles door het collectief en door RVO. Alles komt in één digitaal systeem samen; wij waren als projectgroepleden hiervan onder de indruk.

Op basis van deze evaluaties is een vereenvoudiging van de uitvoering van ecologisch schonen uitgewerkt. Bovendien wordt gewerkt aan werving van nieuwe deelnemers voor 2018. Hiervoor is, op verzoek van de collectieven, door Rijnland een basistekst blauwe diensten opgesteld. Een toename van het aantal contracten wordt dan ook verwacht.

Overige activiteiten

Samenwerken aan Bodem en Water Noord Holland

In Noord Holland werkt Rijnland samen met HHNK, AGV, LTO en de agrarische collectieven aan het openstellen van een zgn. Landbouwportaal. Hierin worden agrariërs geïnformeerd over maatregelen die zij kunnen nemen op het erf of perceel om emissies van nutriënten en gewasbeschermingsmiddelen te verminderen. Ook worden kennistracten en subsidiemogelijkheden geïntroduceerd.

Agrarisch meetnet

De resultaten van het agrarisch meetnet worden momenteel besproken met de agrarische sector. Met belangenbehartigers van de bollenteelt en boomteelt is al gekeken naar interpretatie van de gegevens en wordt gekeken hoe gezamenlijk opgetrokken kan worden om deze informatie te ontsluiten voor kwekers.

NalevingsUitvoeringsProgramma (NUP)

Het NUP 2018 wordt momenteel opgesteld door de afdeling Vergunningverlening en Handhaving. Hierin wordt gewerkt met het zgn. Interventiekompas, een tool die helpt bij het kiezen van de juiste methode om naleving onder agrariërs te bevorderen. Moet er ingezet worden op voorlichting of is handhaving de juiste methode? Ook kan gekeken worden naar prioritering van activiteiten per teelt.

Subsidieaanvragen door Rijnland

Naast het stimuleren van de agrarische sector in het aanvragen van Europese subsidies, heeft ook Rijnland geprobeerd voor waterkwaliteitsprojecten in het agrarisch gebied subsidie te verkrijgen. Dit heeft tot nu toe nog niet geresulteerd in een succesvolle aanvraag, hoewel de officiële beschikkingen nog niet ontvangen zijn.

Communicatieactiviteiten

In 2017 is het bestuur op verschillende manieren meegenomen in de wereld van landbouw en waterkwaliteit. Zo is tijdens de tweede Summer School het verband gelegd tussen ecologie van sloten, agrarische emissies en maatregelen op het gebied van inrichting en beheer die de waterkwaliteit kunnen verbeteren. Ook is in het Rijnlandse magazine een artikel verschenen over blauwe diensten en wordt in november aandacht besteed aan een aantal projecten. Hieronder vindt u een aantal voorbeelden van berichten die zijn voorbereid en in verschillende media zijn verschenen:

- Inundatie: <https://www.rijnland.net/actueel/nieuws/nieuws-2017/van-plan-om-te-inunderen-stem-tijdig-af-met-rijnland>
- Zuiveringsplicht: [https://www.rijnland.net/actueel/nieuws/nieuws-2017/kasgesprek-in-Valkenburg-over-zuiveringsplicht-glastuinbouwbedrijven?searchterm=kasgesprek+zuiverings](https://www.rijnland.net/actueel/nieuws/nieuws-2017/kasgesprek-in- Valkenburg-over-zuiveringsplicht-glastuinbouwbedrijven?searchterm=kasgesprek+zuiverings)
- Blauwe Diensten: <http://nieuwsbrief.rijnland.net/mei-2017/#!/pop3subsidie>

In de communicatie met agrariërs werken we intensief samen met belangenbehartigers en teeltadviseurs. Hierbij sluiten we aan bij de communicatie kanalen die veel door

agrariërs worden gebruikt, zoals bijvoorbeeld Nieuwe Oogst, spuitlicentieavonden en ledenvergaderingen.